

BILTEN #1

BAUHAUS & BeCom

Od modernističkog nasleđa do Novog evropskog Bauhausa

Dizajn • Materijali • Zajednica • Održivost • Učenje

Godine 2025. navršilo se 100 godina od preseljenja Bauhausa iz Weimara u Dessau. Za BeCom, ova godišnjica je više od istorijske prekretnice: ona predstavlja snažnu polaznu tačku za razgovor o tome kako dizajn, materijali, učenje i delovanje zajednice mogu doprineti stvaranju lepih, održivih i inkluzivnih mesta.

www.becom4.eu | [Bilten #1 onlajn](#)

SASTANAK PROJEKTA BECOM • MAGDEBURG & DESSAU

BeCom putovanje počelo je ljudima, mestima i zajedničkim pitanjima

Prvi transnacionalni sastanak uživo projekta Beautiful Communities – Enriching, Sustainable, Inclusive održan je u Magdeburgu 13–14. decembra 2024. Partneri su predstavili svoje organizacije, razmotrili strukturu projekta i radne pakete, raspodelili zadatke i pripremili naredne aktivnosti.

Projekat zasnovan na saradnji

Sastanak je spojio organizaciono planiranje sa neposrednim iskustvom evropskog dizajnerskog nasleđa. Drugog dana, partnerstvo je otputovalo u Dessau radi posete Muzeju Bauhaus i lokalitetima Bauhauusa.

Ova terenska poseta pomogla je da se uspostavi zajednički jezik za kasniji rad BeCom-a: kako se istorijski primeri mogu pretvoriti u praktično znanje za odrasle polaznike, lokalne vlasti, edukatore, preduzeća, zajednice i aktere iz oblasti životne sredine?

Šta je sastanak pokrenuo

- Zajedničko razumevanje BeCom ciljeva i radnih paketa.
- Zajednički plan zadataka za Referentni vodič, obrazovne portfolije i kasniji rad na e-učenju.
- Direktna veza između projektne metodologije i stvarnih evropskih primera dizajna, regeneracije i učenja.
- Praktična polazna tačka za portfolio Green Buildings i za transformaciju znanja u projektu usmerenu ka NEB-u.

Agenda je izričito uključivala putovanje u Dessau i posetu Muzeju Bauhaus 14. decembra 2024, čime je prvi projektni sastanak postao i sesija planiranja i zajedničko iskustvo učenja.

100 godina Bauhausa u Dessauu: „do suštine“

Jubiläum mit Doppel-Wumms: Zur 100. Wiederkehr der Ansiedlung des Bauhauses in Dessau werden 2025 und 2026 unter dem Motto „An die Substanz“ die historischen Baustoffe gefeiert.

VON CHRISTIAN EGER

DESSAU-ROSSLAU. Das Bauhaus macht Ernst mit seinem Namen. Die 1919 von Walter Gropius im Geist der mittelalterlichen Bauhütten gegründete Architektur- und Designschule feiert 2025 den 100. Jahrestag ihrer Übersiedlung nach Dessau und 2026 die Vollendung ihres heute ikonischen Lehrgebäudes am Ort. Ein Jubiläum mit Doppel-Wumms. Zwei Jahre wird gefeiert: vom September 2025 an bis ins Frühjahr 2027.

Zu diesem Anlass beugt sich die Stiftung Bauhaus Dessau über die Materialien, mit denen von Dessau aus das neue Bauen vorangetrieben wurde. Zementbeton, Eisen, Stahl, Aluminium, Glas und Ziegel. Alles das wird gleichsam auf den Geburtstagstisch gelegt. Um das Material-Thema herum soll ausgestellt, debattiert und praktisch probiert werden. Motto des Programms: „An die Substanz.“

Unsichtbares zeigen

Es ist auch die kulturelle Substanz des Landes Sachsen-Anhalt. Deshalb es sich auch der Ministerpräsident Reiner Haseloff (CDU) nicht nehmen ließ, das Grußwort zur Programmpäsentation am Mittwoch in der – bestens gefüllten – Aula des Bauhausgebäudes in Dessau zu halten. Auf einer abgedunkelten Bühne, über die verteilt worden war, worum es gehen soll: Sand, Ziegel, Glas, Metall.

Insgesamt 1,5 Millionen Euro lässt sich das Land die Feier leisten. Aber auch der jüngst von der AfD unter dem Stichwort „Irreweg der Moderne“ erfolgte Angriff auf das Bauhaus hallt nach. Dass der AfD-Auftakt im Landtag für ihn selbst „fast nicht auszuhalten“ gewesen sei, sagte Reiner Haseloff. Er hält dagegen: „Wir verdanken dem Bauhaus einen Neubeginn auch im Sinne einer Wohlfühlgesellschaft.“ Denn: „Dass wir heute so leben wie wir leben“, sei auch dem Bauhaus zu verdanken – also bezahlbares Wohnen für alle.

Hinzu komme das am Ort gebaute offene Arbeiten, das offene Streiten. Das Bauhaus fordere dazu auf, sagte Haseloff, „jederzeit, jeden Tag um die Demokratie kämpfen“ zu müssen. Der Regierungschef als Bauhaus-Patriot. Es stehe für ihn fest, „dass wir stolz sein können, dass das Bauhaus in unserem Bundesland steht und lebt.“

Für letzteres ist die Stiftungschefin Barbara Steiner zuständig. Nach dem Dessauer Oberbürgermeister Robert Reck (parteilos) ergriff die Österreicherin das Wort.

Wir schaffen das! Bauhaus-Stiftungsdirektorin Barbara Steiner und Ministerpräsident Reiner Haseloff. FOTO: HENDRICKSCH

„Dass wir heute so leben, wie wir leben, verdanken wir auch dem Bauhaus.“

Reiner Haseloff (CDU)
Ministerpräsident

haus heute und in der Zukunft? Auch wenn vieles beim ersten Hinören etwas akademisch klingt, könnte hier doch ein Thema gefunden worden sein, das sowohl die historisch als auch fachlich Interessierten erreichen kann. Als eine Art serieller Tag des offenen Denkmals für die einen, als ein Podium-reiches Debatte-doppeljahr für die anderen. Durchaus auch kritisch solle auf die Moderne und ihre Fortschrittserzählung geschaut werden, sagte Steiner. Gezeigt werde auch „die schmutzige Seite der Materialinnovationen“ und Arbeitsbedingungen damals.

Festival vom 4. bis 7. September 2025, dem Bauhausfest, das sich dann aber vor allem um das Bauhaus-Museum ereignen soll. Am 26. September beginnen die unter dem Motto „Unsichtbares Bauhaus Dessau“ angebotenen Stadtrundgänge, die Bauhaus-Scenen am Ort aufsuchen. Von Ende Oktober an werden Avantgardefilme gezeigt: 29 Bauhäuser drehten rund 150 Filme. Schenkungen an das Bauhaus aus den Jahren 1919 bis 2025 zeigt das Bauhaus Museum.

Unter dem Titel „Soda/ Linsen/ Fließ“ dokumentiert ab Februar 2025 eine Ausstellung Abbauorte und Produktionsstätten von Bauhaus-Materialien – nicht allein in Sachsen-Anhalt, sondern weltweit. 13 Lamellenhallen geraten in den Blick, die in die Türkei verkauft worden waren, wo sie mit Kameelen und Maultieren transportiert wurden und noch in Betrieb sind – für die Luftwaage, wie die Künstlerin Anja Schiffer im Gespräch mit Barbara Steiner berichtete. Der eigentliche Aufschlag erfolgt im Frühjahr 2026 mit Ausstellungen im Bauhaus, im historischen Arbeitsamt, im Stahlhaus in Törten, in der Lamellenhalle und

in der Betonpfeiler-Architektur die Bauhaus-Werkstätten eröffnet. Die Stadt Dessau-Roßlau, die kultur- und regionalhistorische Verortung des Jubiläums, steht im Mittelpunkt. „Dass Bauhaus kommt nach Dessau“, lautet ein Titel eines Buchs, Ausstellung, Lesereihenprojektes, mit dem Stadt bespielt werden soll. „Ihren für Walter“ verspricht Schulprojekt samt Ausstellern der Anhaltische Kunstverei dem Gymnasium Philanthropium veranstaltet. Der Kaktus nicht allein die Lieblingspflanze des Bauhausgründers, so auch die der in den 1920er Jahren gefeierten Neuen Sachlichkeit Kaktus: die Rose für Ingenieure.

Und der Schweinestall? Und was wird mit dem Schweinestall, den Gropius als bache Schnapskneipe 1967 für die Porzellan-Fabrik Philipp Rosenthal entworfen und der – laut Aussagen von Gustav Gropius – eventuelle Dessauer Tierpark nachgedacht werden sollte? „Wir wollen bedingt machen“, sagte Bi

An die Substanz. Bauhaus Dessau 100

Sto godina nakon preseljenja Bauhausa u Dessau, Fondacija Bauhaus Dessau pokrenula je jubilarni program „An die Substanz“ („Do suštine“).

Program u središte stavlja materijale modernosti i sadašnjosti. Izložbe i događaji istražuju materijale, tehnologije i uslove dizajna, istovremeno postavljajući pitanje šta te teme znače danas.

Zvanični jubilarni program počeo je u septembru 2025. i traje tokom 2026, sa izložbama, umetničkim programima, konferencijama i festivalima u zgradi Bauhausa, Muzeju Bauhaus Dessau i na drugim lokacijama.

Zašto je ovo važno za BeCom

BeCom ne posmatra istoriju Bauhausa kao katalog stilova. Projekat se bavi pitanjima koja stoje iza predmeta i zgrada: Kako materijali oblikuju svakodnevni život? Kako dizajn može odgovoriti na društvene potrebe? Kako znanje može preći iz stručnih okruženja u zajednice? I kako se savremeni zahtevi održivosti mogu povezati sa kvalitetom, pristupačnošću i učešćem?

Tema godišnjice predstavlja koristan most od Bauhaus razmišljanja o materijalima ka današnjoj agendi Novog evropskog Bauhausa: ne kopirati prošlost, već istražiti kako se dizajn, resursi i društvena svrha mogu ponovo tumačiti u odnosu na savremene izazove zajednica.

Bauhaus kao pejzaž učenja: arhitektura, materijali i svakodnevni život

Zgrada Bauhausa

Zgrada Bauhausa u Dessauu jasno pokazuje svoju strukturu. Staklo, beton, čelik, komunikacije i radionički prostori nisu skriveni iza dekoracije; oni postaju deo arhitektonskog iskustva.

Za BeCom, ovo je koristan obrazovni primer jer se zgrada može istovremeno posmatrati iz više perspektiva: ekološke performanse, društvena upotreba, ekonomska proizvodnja, institucionalna politika i obrazovanje.

Kuće majstora

Kuće majstora dodaju još jednu dimenziju: stanovanje, umetnost, rad i svakodnevni život. Njihove forme i enterijeri podstiču razgovor o promenama standarda komfora, prostornoj efikasnosti, materijalima, očuvanju i značenju savremenog stanovanja.

U BeCom kontekstu, nasleđe postaje podsticaj za pitanja usmerena ka budućnosti: Kako danas treba da izgleda zdravo, pristupačno i resursno odgovorno stanovanje? Šta se može sačuvati, prilagoditi ili ponovo koristiti?

Od Bauhauusa do Novog evropskog Bauhauusa

Novi evropski Bauhaus (NEB) je evropska inicijativa zasnovana na ideji da zelena tranzicija treba da poboljša svakodnevni život i stvara mesta koja su održiva, inkluzivna i lepa. Za BeCom, ove tri dimenzije pružaju praktičan okvir za analizu projekata i razvoj resursa za učenje u zajednici.

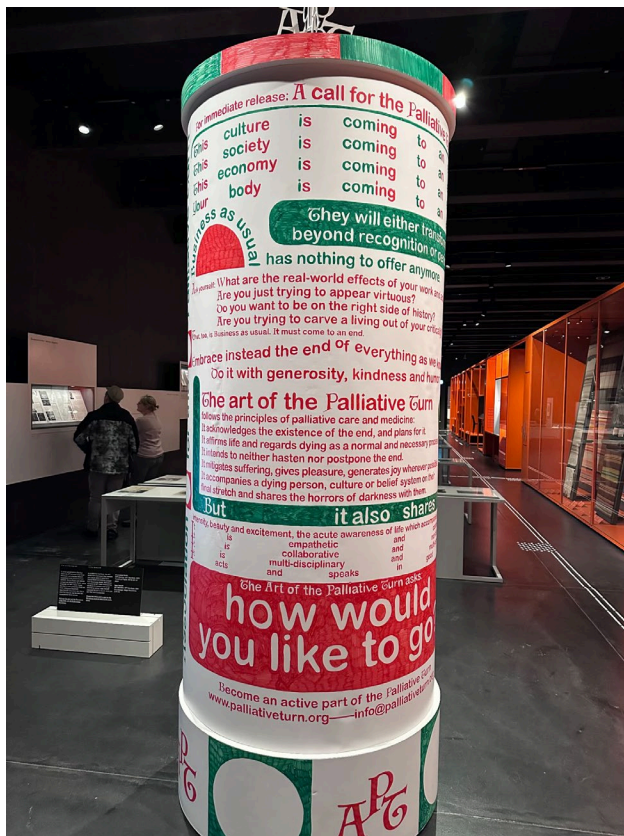
Istorijska Bauhaus perspektiva	NEB vrednost danas	Kako je BeCom primenjuje
Eksperimentisanje sa materijalima i funkcijama	Održivost	Resursno efikasne zgrade, cirkularne prakse, prilagođavanje klimi i razmišljanje o životnom ciklusu
Povezivanje umetnosti, zanata, tehnologije i svakodnevnog života	Estetika / kvalitet iskustva	Kvalitet dizajna, identitet, upotrebljivost, privlačnost i mesta usmerena na ljude
Obrazovanje kroz radionice, praktičan rad i saradnju	Inkluzija / zajedništvo	Učešće, pristupačno učenje, zajedničko osmišljavanje u zajednici i zajednička odgovornost

Ovo poređenje je obrazovna interpretacija koju koristi BeCom. Novi evropski Bauhaus je savremena inicijativa EU, a ne jednostavan nastavak istorijskog Bauhauusa.

Tri NEB pitanja za svaki BeCom primer

- Održivo: Da li primer smanjuje uticaj na životnu sredinu i jača dugoročnu otpornost?
- Lepo: Da li stvara kvalitet, identitet i pozitivno iskustvo za korisnike i zajednice?
- Inkluzivno: Da li različiti ljudi mogu da učestvuju, imaju korist i osećaju da mesto ili rešenje pripada i njima?

Učenje kroz predmete, izložbe i diskusiju

Učenje u muzeju je posebno važno za obrazovanje odraslih kada se predmeti ne posmatraju samo kao završeni artefakti, već kao polazne tačke za istraživanje. BeCom partnerstvo je posetu Dessauu iskoristilo da posmatra kako izložbe povezuju istoriju dizajna sa savremenim pitanjima i kako fizički predmet može otvoriti razgovor o materijalima, proizvodnji, društvenim vrednostima, promenama životnih stilova i odgovornosti.

Od posmatranja do aktivnog učenja

Posmatraj	Koji materijal, forma, tehnologija ili društvena ideja je vidljiva?
Tumači	Koji problem su dizajner ili zajednica pokušavali da reše?
Poveži	Koje NEB vrednosti i QHM sektori su obuhvaćeni?
Prenesi	Šta bi moglo da se prilagodi drugom mestu, grupi polaznika ili zajednici?

PRETVARANJE PRIMERA U ZNANJE

BeCom metodologija: NEB + model petostruke helikse + učenje odraslih

BeCom Referentni vodič povezuje vrednosti Novog evropskog Bauhausa sa Modelom petostruke helikse (QHM). To znači da se svaki praktični primer ne razmatra samo kao zgrada ili lokalna inicijativa, već kao sistem koji uključuje pet međusobno povezanih oblasti života zajednice.

QHM sektor	Ključno pitanje za učenje	Mogući BeCom rezultat
Politika / upravljanje	Koja pravila, institucije i javne odluke omogućavaju promene?	Pouke za politike, uloge aktera i koraci implementacije
Ekonomija / poslovanje	Kako su pogođeni resursi, troškovi, radna mesta i lokalna vrednost?	Cirkularne poslovne ideje, efikasnost resursa i lokalna partnerstva
Obrazovanje / stvaranje znanja	Šta polaznici treba da razumeju i vežbaju?	Ciljevi učenja, zadaci, kvizovi i aktivnosti obuke
Društvo / mediji	Ko učestvuje, komunicira i ima korist?	Zajedničko osmišljavanje, inkluzija, komunikacija i angažovanje zajednice
Prirodno okruženje	Koji su ekološki efekti i mogućnosti?	Biodiverzitet, energija, materijali, klima i aktivnosti cirkularnosti

BeCom dodaje perspektivu učenja odraslih: znanje treba da bude primenljivo, pristupačno i usmereno na delovanje. Cilj je pomoći polaznicima da pređu od razumevanja dobre prakse do njenog prilagođavanja sopstvenom kontekstu.

Šestodelni okvir korišćen u ranom BeCom biltenu

- Uvod i NEB
- Sektor politike znanja
- Sektor ekonomije znanja / poslovanja
- Sektor stvaranja znanja
- Sektor medija znanja / društva
- Sektor okruženja znanja

BECOM OBRAZOVNI REZULTATI

Green Buildings: prvi portfolio povezuje nasleđe sa današnjim delovanjem

Struktura BeCom rezultata pretvara praktične primere u resurse za učenje za pet sektora zajednice. Green Buildings je bio prvi razvijeni tematski portfolio, a zatim su usledili Circular Economy i Community Gardening.

Šta polaznici treba da steknu

- Prepoznati ekološke, društvene, ekonomske, političke i obrazovne dimenzije zgrade ili projekta regeneracije.
- Razumeti kako se NEB vrednosti mogu pretvoriti u konkretne odluke o dizajnu i zajednici.
- Uporediti istorijska rešenja sa današnjim zahtevima za energetske efikasnost, cirkularnost, inkluziju i pristupačnost.
- Prepoznati prenosive korake koji se mogu primeniti u drugoj zgradi, naselju ili organizaciji.

BeCom veb-sajt sada objedinjuje Referentni vodič, praktične primere, materijale za učenje, inovativne vizije, priručnike za učenje, MOOC platformu i onlajn alate.

Korisni BeCom linkovi

- [Referentni vodič i metodologija](#)
- [Rezultati projekta](#)
- [BeCom dokumenti i praktični primeri](#)
- [Onlajn alati](#)
- [Bilten #1 onlajn](#)

Obrazovni most od Bauhauza do BeCom-a zato je praktičan, a ne samo simboličan: stvarno mesto se posmatra, tumači kroz NEB i QHM, pretvara u strukturisan sadržaj za učenje, a zatim povezuje sa zadacima, digitalnim alatima i delovanjem zajednice.

KLJUČNE PORUKE I IZVORI

Pogled unapred: od nasleđa do lepih zajednica

Bauhaus Dessau pruža BeCom-u snažnu polaznu tačku jer na jednom mestu čini vidljivim dizajn, materijale, proizvodnju, obrazovanje i svakodnevni život. Novi evropski Bauhaus dodaje današnje evropske prioritete: održivost, kvalitet i lepotu, inkluziju, pristupačnost i učešće.

Pet poruka iz Biltena #1

- Nasleđe može biti živ obrazovni resurs kada se poveže sa današnjim izazovima.
- Materijali nisu neutralni: utiču na ekološki uticaj, troškove, održavanje, identitet i iskustvo korisnika.
- Dobar dizajn je najjači kada se ekološki, društveni i estetski kvalitet razmatraju zajedno.
- Transformacija zajednice zahteva saradnju obrazovanja, politike, društva, ekonomije i prirodnog okruženja.
- Obrazovanje odraslih može pretvoriti inspirativne primere u praktično znanje, prenosive metode i lokalno delovanje.

Izvori i dodatno čitanje

- [BeCom Bilten #1 – Bauhaus & BeCom](#)
- [BeCom Reference Guide and Methodology](#)
- [BeCom Outputs](#)
- [Stiftung Bauhaus Dessau – “An die Substanz. Bauhaus Dessau 100”](#)
- [Novi evropski Bauhaus – zvanični portal EU](#)

O ovom biltenu

Ovaj prošireni Bilten #1 pripremljen je na osnovu postojećeg BeCom biltenu, agende prvog transnacionalnog projektnog sastanka, BeCom projektnih veb-stranica, zvaničnih informacija o godišnjici Bauhaus Dessau i fotografija koje je dostavio projektni tim. Veza između istorijskih tema Bauhauusa i Novog evropskog Bauhauusa predstavljena je kao BeCom obrazovna interpretacija.

BEAUTIFUL COMMUNITIES – ENRICHING, SUSTAINABLE, INCLUSIVE

Project 2024-1-DE02-KA220-ADU-000247531

www.becom4.eu

Finansirano od strane Evropske unije. Izneti stavovi i mišljenja pripadaju isključivo autoru/autorima i ne odražavaju nužno stavove Evropske unije ili Evropske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Evropska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.